

Навчальний процес передбачає пояснення будови та принципів роботи техніки, демонстрацію правильних дій, практичне відпрацювання навичок і поточний контроль. Важливим є створення умов для взаємодії у складі екіпажу, а також постійне коригування помилок у ході занять. Безпека залишається головним критерієм допуску до практичної роботи, що включає дотримання інструкцій, правил охорони праці, пожежної безпеки та використання індивідуального захисту.

Оцінювання результатів здійснюється за правильністю та послідовністю дій, рівнем теоретичної обізнаності, дотриманням заходів безпеки й здатністю до взаємодії. Це дозволяє визначати потребу у додатковому тренуванні чи корекції програми. Таким чином, організація занять на військовій техніці є комплексним процесом, що поєднує методичні, технічні та безпекові аспекти, забезпечуючи формування стійких навичок експлуатації техніки та підвищення боєздатності підрозділів.

УДК 629.362

Солодун Є.М., кандидат технічних наук, доцент кафедри бойового та логістичного забезпечення, Київський інститут Національної гвардії України

АДАПТАЦІЯ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ЦИВІЛЬНИМИ ВОДІЯМИ ДО ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН.

Для майбутніх водіїв бойових машин курс водіння, як правило, уніфікований і не завжди враховує специфіки сучасної військової техніки. Зокрема, потребують подальшого дослідження методики навчально-тренувальних занять з водіння бойових машин у процесі професійно-практичної підготовки з використанням моделювання як сучасного інструменту розробки методики навчально-тренувальних занять.

В процесі підготовки військових фахівців є відмінності між вимогами військової практики та практичною підготовкою. Для підвищення ефективності процесу навчання необхідно здійснити перехід від системи цілей навчання до узагальненої структури професійної діяльності, тобто, цілі навчання сформулювати як формування умінь фахівця виконувати відповідні види діяльності і типові практичні завдання. При проектуванні процесу засвоєння необхідно заздалегідь планувати ті вміння (види діяльності), заради яких і отримуються знання.

Запорукою якісної підготовки є в'язок теоретичних знань та практичної підготовки з огляду на труднощі, з якими стикаються водії під час професійно-

практичної підготовки і актуалізація засвоєних знань та вмінь, необхідних для вирішення тих завдань, які перед ними ставляться; придбання водіями таких знань та умінь, джерелом яких є їхня власна діяльність, тобто знання та вміння, почерпнуті з особистого досвіду.

Під час навчально-тренувальних занять з водіння бойових машин використовуються вправи, спрямовані на вирішення проблемних ситуацій, у процесі яких водії набувають практичних навичок. Цілі навчання повинні містити в собі перелік узагальнених задач, які повинні навчитися вирішувати. Узагальнене завдання це модель ситуації, що містить опис конкретних об'єктів, засобів і цілей діяльності командирів підрозділів з управління підрозділом у бою. З урахуванням цього структурно-логічна схема навчання повинна являти собою цілісну систему ситуацій, що становлять зміст діяльності командирів з управління підрозділами, які на нижчих рівнях досить елементарні, а на вищих представляються як узагальнені комплексні тактичні завдання. При цьому, якщо профіль фахівця побудований у вигляді набору типових задач діяльності, що припускають орієнтування на конкретні особливості ситуації, то зміст навчання повинна неминуче включати знання про кожну з них. Ці часткові знання та вміння будуть послідовно, одне за іншим, виступати як предмет засвоєння.

Таке узагальнене уявлення змісту типових задач дозволяє перейти в навчанні від запам'ятовування великої кількості структур окремих рішень до логічного обґрунтування структури та змісту конкретного рішення на основі інваріантного подання матеріалу.

Заняття з водіння машин організується для відпрацювання підготовчих і навчальних вправ, які включають всі питання, необхідні для прищеплювання навичок умілого водіння машини. Структура навчально-тренувальних занять з водіння бойових машин відображає всі основні елементи цілеспрямованої діяльності командира з управління підрозділом в бою у взаємозв'язку із зовнішніми умовами.

Для відпрацювання в повному обсязі програми з водіння машин організуються навчальні місця:

- практичне водіння (основне);
- тренування на тренажерах;
- навчання завантаженню на залізничну платформу;
- навчання самовитягуванню й буксируванню машин;
- навчання діям з навісним устаткуванням;
- тренування в спостереженні;
- відпрацювання нормативів з технічної підготовки;
- відпрацювання техніки подолання найбільш складних перешкод.

Кількість навчальних місць на кожному занятті й питання, що відпрацьовують на них, визначає керівник заняття виходячи зі змісту вправи, навчального часу, кількості курсантів і рівня їхньої підготовки.

Навчання водінню машин по кожній вправі проводиться на одному або кількох заняттях. Вправи, які передбачено відпрацьовувати вдень і вночі, спочатку виконуються вдень, а потім вночі. Виконання вправ може починатися з навчання техніці водіння машини по елементах (з подолання окремих перешкод і обмежених проходів). Після цього вони виконуються в цілому.

Заняття з водіння проводяться в такій послідовності: постановка завдання; огляд маршруту (якщо це потрібно); показ техніки водіння машини (якщо це потрібно); навчання на навчальних місцях (виконання вправи є основним навчальним місцем); розбір заняття. Під час практичних занять використовуються навчально-тренувальні карти з методики подолання природних і штучних перешкод, операційні карти з порядку виконання нормативів при машині та порядку виконання прийомів з керування бойовою машиною.

У таких картах зазначені: тема й навчальна мета заняття; навчальний час, що відводиться на заняття; середня витрата моторесурсів на одного курсанта; організація й порядок проведення заняття (найменування навчальних місць, їхні керівники, склад і порядок переходу змін, маршрут і порядок руху машин); оціночні показники й нормативи по швидкості; характерні помилки, які можуть допустити курсанти при виконанні вправи, і способи їх попередження; заходи безпеки.

Оцінка за водіння машини виводиться за результатами останнього заїзду. На розборі з усім особовим складом керівник заняття вказує найбільш характерні помилки, які були допущені при водінні машин, їх причини, шляхи й способи усунення; повідомляє індивідуальні оцінки курсантам і загальну оцінку навчальній групі за виконання вправи; повідомляє, яка вправа буде відпрацьовуватися на наступному занятті. У разі потреби керівник заняття проводить розбір з керівниками навчальних місць та з інструкторами. Критерії та показники якості засвоєння повинні, з одного боку, повною мірою описувати процес підготовки курсантів, а з іншого боку, дозволяти кількісно оцінити ступінь досягнення поставлених цілей навчання (вміння вирішувати завдання в бою). Контроль засвоєння навчального матеріалу здійснюється в процесі навчання або в ході контрольних занять. Метою контролю є не тільки перевірка, але й подальше закріплення й поглиблення отриманих знань.

Під час моделювання методики навчально-тренувальних занять з водіння бойових машин необхідно звернути увагу на відпрацювання характерних помилок: не враховують зміщення оглядового приладу механіка-водія щодо

поздовжньої осі машини, у результаті чого не можуть направити машину по осі проходу або по колії мосту; не вміють вирівняти машину й направити її в потрібному напрямку до підходу до обмеженого проходу, а при виході з перешкоди допускають повороти ривками й різко змінюють подачу палива, що призводить до зачіпання обмежувачів; вмикають нижчу передачу на великій відстані від обмеженого проходу й тривалий час не переходять на вищу передачу після його подолання.

Вивчення професійно-практичної підготовки майбутніх водіїв бойових машин показало необхідність використання комплексного підходу до розробки методик навчання. Сутність та особливості навчально-тренувальних занять з водіння бойових машин полягає в логічному обґрунтування структури та змісту конкретного завдання на основі інваріантного подання матеріалу, а структурно-логічна схема навчання повинна являти собою цілісну систему ситуацій з моделюванням екстремальних умов виконання бойових завдань.

УДК 355.629

Солодун Є.М., кандидат технічних наук, доцент кафедри бойового та логістичного забезпечення, Київський інститут Національної гвардії України

ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ АДАПТАЦІЇ ПРОТИДРОНОВИХ РОБОТИЗОВАНИХ КОМПЛЕКСІВ (ТУРЕЛЕЙ) ДО НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НГУ

Оскільки безпілотні літальні апарати стають все більш поширеною загрозою в сучасній війні, їхня здатність вести спостереження, доставляти корисні вантажі та зривати операції викликає значні проблеми з безпекою. Українська стратегія боротьби з безпілотниками є критичною відповіддю на цю загрозу, що розвивається. Зокрема, Україна наголосила на використанні спецтехніки для боротьби з безпілотниками, зосередившись на розробці засобів для ефективної нейтралізації або виведення з ладу дронів, забезпечуючи надійний захист від цієї зростаючої проблеми.

Завдяки інтеграції передових технологій і тактичних підходів українська ініціатива протидронної зброї є ключовим компонентом у зусиллях країни щодо захисту свого повітряного простору та інфраструктури.

З розвитком конфлікту в Україні зросла потреба в ефективних рішеннях для боротьби з безпілотниками, що спонукало до розробки та впровадження все більш складних технологій.